

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Vesele božične praznike želimo vsem našim v zadnjem času toli marljivim dopisovalcem in sotrudnikom ter vsem našim mnogobrojnim naročnikom. Naj nam ostanejo oboji zvesti!

Današnja številka je zaradi spremembe v odgovornem uredništvu nekoliko zakasnelo izšla.

Hribar in duhovniki. Duhovnik iz savinjske doline nam piše: Rad se baha Hribar na shodih, da ima večino duhovščine za seboj, da ima mnogo prijateljev med duhovniki. Njegova »Domovina« piše, da so to »idealni možje duhovskega stanu, ki ne gledajo skozi stanovsko pobarvana očala«. No, no, na te limanice si ne bode nihče vsedel. Dobro vemo, da se opira Hribar na one duhovnike, ki so naročniki »Domovine«. Naj renomira ž njimi še do novega leta! Takrat se bo pa za glavo prijel, ker bodo izostali vsi ti »hujškači, grdi obrekovalci, blažena telesa, netopirji« in dr. Spoznali smo se. Kakor en klic se glasi od Drave do Sotle: Proč z »Domovino«! Mi duhovniki bi pljuvali v lastno skledo, ako bi podpirali »Domovino«.

Volilni katekizem. Iz kozjanskega okraja nam pišejo: Med drugim Hribarjevim perjem leta med ljudstvom tudi nesramni in lažnjivi »volilni katekizem« kranjskih liberalcev. Dobili smo mnogo teh knjižur v roke; na njih se nahajajo te le tiskane besede: Kmetje, volite v V. skupino le takšne možje, ki bodo glasovali za Dragotina Hribarja! — Nedavno je pisal Hribarjev list »Domovina«: Kedaj Vam je dal Hribar povod v besedi ali pisavi, ga s tem natolcevanjem t. j. z liberalizmom, črniti? In vendar lesketa Hribarjevo ime na najgršem liberalnem pamfletu! Vemo, da nas bo Hribar zavrnil s tem, da on ni ne pisal, ne tiskal tega nekrščanskega katekizma, da sploh nima nič z njim opraviti. Dobro, hočemo mu pomagati iz zadrege. Naj v svojem listu nepoštene agitatorje tako-le pokara: »Vi malovredneži, ki razširjate liberalni »katekizem« z mojim imenom! Jaz obsojam kranjski kakor vsak liberalizem iz dna duše; nemudoma ostavite svoje hudobno početje, s katerim delate škodo veri in moji kandidaturi!« Vederemo!

Sijajna zmaga. Tudi v četrti, kmečki skupini je zmagala katoliško-narodna stranka na Kranjskem na celi črti. Izvoljeni so Viljem Pfeifer s 3072 glasovi, Josip Pogačnik s 5429 glasovi, Franc Povše z 2198, glasovi, Ivan Vencajz s 5411 glasovi, dr. Ign. Žitnik z 2839 glasovi. Liberalni protikandidatje (po isti vrsti) so dobili Ivan Globočnik 1803 glasov, Gustav Pirc 915, Franc Zupančič 1649, Josip Lenarčič 815, Ivan Božič 2518.

Katoliški listi na Kranjskem s ponosom oznanjajo lepo zmago katoliško-narodne stranke v kmetski skupini. »Slovenec« piše: »Katoliška zavest našega ljudstva je prestala zopet veliko preskušnjo s sijajnim uspehom. Vse sovražne sile in vse strasti so šle v boj proti nam. Vsa sredstva so se poskusila, da se zapelje naše ljudstvo, a ljudstvo je stalo z nami in je z odločno besedo zavrnilo liberalizem. Ljudstvo nam je ostalo zvesto, in mi se hočemo žrtvovati v delu za to ljudstvo. Izgubili nismo ničesar, ampak utrdili si svoje stališče, da gledamo brez strahu v bodočnost. Ljudstvo je z nami, mi smo z ljudstvom, in na Dunaj pošljemo možje, ki bodo delovali kot katoličani in Slovenci v blagor domovine. Slava poslancem in volilcem, hvala vrlim somišljenikom, ki so nam priborili tako lepo zmago.« — Katoliško slovensko ljudstvo na Štajarskem, tudi ti odvrni vse kandidate, bodisi da delajo za nje slovenski, bodisi nemški liberalci. Izvoli možje, katere priporočamo!

Liberalni volilni katekizem, s katerim so kranjski liberalci podpirali svoje kandidate, ni dosegel svojega namena. Na

Štajarskem podpirajo s tem katekizmom gospoda Hribarja. Prepričani smo, da bo pri nas ravno tako malo dosegel kot na Kranjskem.

Volilni shod v Žalci. Od Savinje se nam piše: »Domovina« v svoji 97. številki zopet prav predrzno »farba« svoje naročnike s poročilom o volilnem shodu gospoda Hribarja v Žalci dne 8. t. m. Smelo smemo trditi, da se shod se četrtino ni tako obnesel kakor se tamkaj opisuje. Poročevalec »Domovine« naštel je iz 50–60 udeležnikov, — ki pa niso bili vsi volilci, ker može do 24 let in ženske niso volilci — nad 200 volilcev. Bili so zbrani pač sami Hribarjevi privrženci; volilnih mož ni bilo 10. Največ pa je bilo takih zborovalcev, ki si dajo z brezplačnimi klobasami in vinom ljudsko voljo, ktera se na Hribarjevih shodih toliko povdarja, podpirati. Sicer pa ta shod nima prav nikakoršnega pomena za Hribarjevo kandidaturu, ker so pravi volilni možje, ki bodo na dan volitve stali kakor skala za Žičkarja, takrat lepo doma ostali in se ne dali od nasprotnikov zapeljati.

Sv. Lenart v Slov. gor. V zadnji številki našega lista smo pisali, da je na Bračkov shod v Slov. gor. prišel tudi »tisti Zadravec iz Središča, ki je ono nedeljo sklical v Ormož shod za Hribarja.« Kakor izvemo iz popolnoma zanesljivega vira, je bil v tej osebni zadevi naš cenjeni gospod dopisnik slabo poučen. Lenarčkova shoda se ni udeležil središki gospod Zadravec, kojega narodnost je vzvišena nad vsakim dvomom, ampak nek Peter Zadravec, bračkianski kmet iz Loperšič pri Ormožu. Toliko resnici v čast in središkemu gospodu Zdravcu, kojemu smo nevede storili krivico, v zadoščenje!

Več delavcev, obrtnikov in kmetov, ki prisega na rudečkasti prapor, nam piše, da tudi ne marajo za Ludvika Kresnika in da ne bodo nič storili zanj. Torej niti lastni pristaši vas ne marajo, gospod Kresnik? Da pa rudečkarji ne bi ničesar storili, tega ne verjamemo. Ko bo prišlo od višjih »komando«, pa bodo morali vsi sociji za Kresnika v ogenj! Poznamo se!

Gornja savinjska dolina. Kdor opazuje današnje gibanje in gonjo zoper duhovnike v našem okraju, se nehote spomni, — komur je zgodovina in razvitek našega slovenskega naroda znan — ko so nastopili, Trubar in Juri Kobilca in so pridigovali našim prednikom novo vero — nemško, ali kakor tukaj pravimo lutrs vero. Tako delajo tudi današnji Juri Kobile. Samo ne vemo, komu bi dali prednost, ker se skušajo, kakor za darilo, kateri bi več storil za novi evangelijski in našega edinega osrečevavca — Hribarja, ki sklicuje v Gornjigrad pri Mikuši p. d. Bavcu in Mozirju na 23. decembra shod. Podpisan je »narodni odbor«. Ta Hribar se mi zdi, kakor kak agent; vrzi ga pri vratih ven, zlezal bo ti skoz okno v hišo. Občine gornjegrajskega okraja razen treh, kakor je že ta list naznanil, so Hribarja — ven vrgle in zdaj vseh občin volilne može hoče, da bi prišli na njegov shod. Ali Martinek v Zagreb, Martin iz Zagreba in tako bo tudi.

Brežiškemu okrajnemu glavarju! Kakor izvemo, je določil brežiški okrajni glavar za volišče — čujte in strmite — »Deutsches Heim!« Gospod glavar, blagovolite pogledati narodopisno karto in se prepričati, da Brežice leže se zmeraj na slovenskem Štajerju. Ta bi bila lepa! Posebno v mestni skupini bo za Slovence jako veselo hoditi volit v Deutsches Heim!

Žičkarjeve pristaše prosimo, naj skrbijo, da dobijo naš list vsi volilni možje v roke, najsi so tudi nam nasprotni.

Volilne može, pazite na svoje legitimacije in glasovnice. Ne dajte si jih popisati od nasprotnikov!

Volilni shod sklicuje gosp. vit. Berks za dne 23. decembra ob 2. popoldne v Šentjurij ob južni železnici.

Umrli je v Celju dne 18. t. m. gospod Peter Levičnik, višji deželnosodni svetnik v pokoju v starosti 82 let in previden s sve-

timi zakramenti. Ranjki ni se sramoval, vkljub svojemu visokemu dostojanstvu, pokazati svetu svojo slovensko narodnost, kakor to mnogo njegovih vrstnikov v tako visoki državni službi opusti. Še malo pred smrtjo je pridno obiskoval čitalnico. N. v m. p.

Samomor. V Spodnji Hudinji pri Celji vstrelil se je 15. t. m. gostilničar Erjavc. Bil je vedno pristaš nasprotne stranke.

Kandidat dr. Friderik Ploj se predstavi volilcem na Štefanovo, 26. dec. t. l. ob 3. uri popoldne v hramu g. Iv. Finžgarja pri Sv. Lovrencu na dr. p. Volilni može in volilci slovenski, vdeležite se!

Iz Krškega izvemo, da so vsi politični in sodnijski uradniki pri volitvi v V. skupini glasovali za liberalnega kandidata; samo dva davkarska uradnika sta se zdržala volitve. Torej ves vladni aparat deluje proti katoliški stranki. Jako značilno.

Ljudsko štetje. Dne 31. dec. se bo vršilo ljudsko štetje. Kljub hudi volilni borbi ne smemo pozabiti na ta velevažen čin. Vsakdo naj stori v pristopnem mu krogu svojo narodno dolžnost. Slovenci, Slovenke, ne sramujte se sedaj dejanski pripoznati svoje narodnosti. Opozorjamo tudi, da vsak, ki pri ljudskem štetju kaj neresničnega izpove, bo po zakonih občutljivo kaznovan.

Plačevanje davka. S 1. januarjem lahko davkoplačevalci vplačujejo tudi pri vsaki domači pošti. V ta namen se dobivajo na poštah za to pripravljene tiskovine, ki stanejo le 7 h. Poslužujte se olajšave!

Iz Kapele nam poroča g. Jakob Misja na Moti, da se mu je pač »Štajerc« vsiljeval, a on ga ni v sprejel, niti razširjeval. Nas vesel!

Naroden obrtnik. V Celju je odprl s 1. novembrom v Narodnem domu gospod Lovro Pokorn prodajalno čebelo-voščenih in drugih sveč. Mi vrlega katoliško-narodnega obrtnika najtopleje priporočamo. Posebno ob svečnici ne pozabite nanj. Našinci so nam najbližji.

Vlaka trčila sta 13. t. m. v Spielfeldu na Štajarskem vsled goste megle. Poškodovana trgovski potnik Jožef Thoman iz Gradca in Viljem Ambrož, puškar v Mariboru.

Umrli je v Celovcu dne 11. t. m. vodja nemških nacionalecev v občinskem svetu, odvetnik dr. J. Krainc. Pokojnik je bil sin letos v Velenju proslavljenega pok. dr. J. Kranjca, ki je bil zaslužen Slovenec.

Po gos iji umrl. Na Dolih pri Litiji se je poročil Andrej Kordan s šestnajstletno deklico Alojzijo Irt. V sredo se je še razveseljeval v družbi svatov, kmalu pa ga napadejo bolečine v trebuhu in v petek zjutraj je bil že mrtev.

Slovenske knjige. V Hribarjevi tiskarni v Celju je izšel ilustrovani narodni koledar za leto 1901. Elegantno vezan stane 2 K, broširan 1.40 K, s pošto 10 h. več.

Mariborski občinski svet je sklenil razveljaviti občinske volitve, v katerih so zmagali kakor znano socialni demokratje. Torej tudi strah pred rudečkarji!

Imenovanja na pošti. Poštni oficijali so postali poštni asistenti gospodje Jožef Beguš, Leopold Košenina in Jak. Novak v Mariboru. Čestitamo!

Štajerski deželni proračun za leto 1901 ima potrebsčin 19.161.355 K, pokritja pa 10.224.007 kron, nedostatka je torej 9.035.348 K, toraj za 428.000 K več, nego leta 1900. Nemško gospodarstvo!

Solske vesti iz Štajerskega. Nadučitelj je postal definitivni učitelj A. Brumen v Št. Vidu pri Ptuj. Učitelj v Žičah je postal gospod Ivan Časl, učitelj na Vranskem je postal gospod Jožef Fišer, na isto solo pride tudi učiteljica gospdč. Avgusta Šantel iz Gorice. Štirirazrednici postaneti šoli v Št. Jurju na Taborju in v Laporjah.

Otroški vrtec družbe sv. Cirila in Metoda v samostanu č. šolskih sester v Mariboru priredi jutri 21. dec. ob pol 4 uri popoldne božičnico. Otroci bodo neko igro predstavljali, nazadnje pa sprejeli darove, ki

so se jim nakupili z denarjem, darovanim od rodoljubov mariborskih. Vsi slovenski deljubi so prisrčno povabljeni.

V Skomrah obhajajo sv. misijon od 15. do 23. decembra. Vodijo ga čč. oo. lazaristi iz Celja.

Dobje pri Planini. Tudi pri nas se dela »prosta ljudska volja«. Čeprav je gospod nadučitelj pri volitvi volilnih mož pogorel, vendar še ne miruje, ampak hodi še vedno okoli izvoljenih mož ter jim priporoča Hribarja. Volilni možje, ostanite zvesti svojemu dosedanjemu poslancu Žičkarju in ne volite moža, ki ima le srce za fabrike, ne pa za kmeta.

Sv. Jurij ob južni železnici. Nekdo v »Narodu« hudo napada šentjurskega gosp. župnika ter opusje Žičkarjeve volilne može za »mevže in šleve«. Hribarjevi pristaši mislijo, da le oni smejo agitirati in da je vsak še pod »farških telegah«, kdor ni za Hribarja. Tega pa Narodov dopisnik ne pove, da so v Šentjur pripeljali cel sklad liberalnih kranjskih katekizmov in da je nekdo, ki ne stoji daleč od Narodovega dopisnika, uplival celo na šolske otroke, naj doma priporočajo Hribarjevo kandidaturo. Nas dopisnik nas vpraša: Kaj pravite, gosp. urednik, k temu? Mi sedaj ničesar ne povemo, a kedar bo pa kdo prišel z »zlorabo lece, spovednice, vzvišenega poklica itd.«, takrat priobčimo Vaš dopis.

V Zavrču bode v nedeljo dne 23. dec. ob 3. uri popoldne v gostilni gsp. Vezonika potovalni učitelj gosp. Bele govoril o umnem sadjarstvu in vinarstvu. Pridite v velikem številu poslušati ta jako koristen, podučljiv govor!

Od Sv. Avguščina v Haložah. Preteklo nedeljo popoldne sem šel k Sv. Avguštinu, od koder vživaš lep razgled čez gornje, spodnje ter srednje Haloze. Na dalje vidiš ravno Ptujsko polje, po katerem se vije Drava, kot srebrni trak. Ob Dravi vidiš »protje«. Onstran Drave pa Slov. gorice. Ko sem prišel vrh hriba, sem se vsedel, potegnil iz žepa zadnjo številko »Slov. Gosp.«, ter med drugim bral dopis iz Ljutomera. Dasiravno sem bil sam, smejal sem se na glas. Odložil sem list ter začel premišljevat vsebino dotičnega dopisa. Premišljeval sem dolgo — dolgo — —. Videl sem čvrste Haložene, kako so možje rezali protje, otroci ga belili in vezali v snope, žene ga pa nosile čez strmi hrib v borni dom. Beličje ali kožo od protja so raztresli na tanko, da ga sušijo in potem pošiljajo nekam tje na mursko polje, kjer se baje v velikanskih tovarnah dela iz tega prav imenitna — moka. Pod staro, na pol podreto hruško je sedel siv starček. Po njegovem križu je plezal njegov narmanjši vnuk, malo starejši mu je pa odnesel palico, ter se je po trati sem trtje opiral na njo, kakor je to videl svojega »dedeka«. Izraz obraza starčevega je bil silno otožen. Solza se mu je odtrgala iz očesa ter je padla vnuki na roko. Ta se je ozrl, ter sam postal žalosten, ko je videl tako otožnega svojega deda. Starček se je pa ojačil in ker so se med tem pri južini zbrali tudi njegov sin in drugi vnuki, začel je govoriti o tem, kar mu je težilo sree. Nekdaj je bilo pri nas drugo življenje. Tukaj kjer sedaj vidite samo protje, rastla je zlahna vinska trta, ki nam je dajala izborno kapljo. Nekaj vina smo prodali, da smo si kupili obleko, sol itd., drugo smo pa obdržali za se, ter si lahko večkrat oslajšali svojo trudapolno življenje. A sedaj, ljubi moji, je djal dalje, sedaj smo reveži. Trto nam je vničila trtna uš. Protje pa, kakor vidite, ni za naše kraje in tudi premalo prinaša. Pridružil se njim je sosed, ter je potrdil vse, kar je ravnokar ded povedal, ter se je marsikaj pridjal. Da bi njih pa potolažil, povedal njim je, da so se tudi drugod razmere spremenile popolnoma. V svoji mladosti, tako je pravil sosed, sem služil na lepem murskem polju. Moj gospodar, dober, imovit mož je že davno pokojni. In sreča zanj. Ko sem pred kratkim hodil tje, da bi se enkrat vidil one kraje, se nisem mogel dovolj začuditi. Iz Kapelskega

hriba sem videl velikanske stavbe, s črnimi, visokimi dimniki, iz katerih se je dvigal gost dim. V obližju so bile krasne palače, v sredi lepih vrtov, menda stanovanje lastnikov tovarn. Okoli tovarn je bila cela vrsta bornih, začrnelih bajt, v katerih so stanovali vbogi tovarniški delavci. Da se njim ne godi narbolje, pravili so mi sami, sicer pa so to pričali tudi njih izstradani obrazi. — Kje so sedaj lepe vasi z belimi hišami in imovitimi kmeti? Prišli so tujeji, postavili tovarne, odkupili domačinom njih zemljo, katere brez delavcev niso mogli obdelovati in tako je zginil kmet na murskem polju. Na to je sosed nehal, vnuki so zajokali na glas, da me je — pretreslo. — Mel sem si oči, poklical v spomin vse to, kar sem videl in slišal, pogledal nekako plaho okrog sebe, a vskliknil sem, hvala Bogu, nič od tega še ni res! To je bila le sanja, katero mi je povzročilo branje dopisa iz Ljutomera, oziroma premišljevanje Hribarjevega programa. — Sedaj pa še raste zlahna vinska trta v Haložah, in tudi na murskem polju se prebiva ponosen murški poljanec, ki s čilimi svojimi konji obdeluje svojo zemljo, ter pošteno preživi sebe in svoje. In tudi zanaprej bomo skrbeli za to, da ostanejo Haloze in mursko polje pri starem. Varovati se bomo pa vedeli onih »prijateljev« (?), kateri »ljudsko voljo« (?) hočejo obračati sebi v korist, a ljudstvu v propad!

Društvene zadeve.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru sta darovala gg.: dekan Anton Šlander v Starem trgu 10 in trgovec Matija Kavčič v Št. Jurju na južni železnici 4 K. Bog plati!

Odbor Slovanske čitalnice v Mariboru vabi najljudneje svoje cenjene člane k občenemu zboru dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalniških dvoranah. Vspored: 1. pozdrav predsednikov, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. volitev dveh preglednikov računov, 5. volitev novega odbora, a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) šest odbornikov; 6. slučajnosti.

Na Štefanovo v Ruše! Bralno društvo v Rušah priredi dne 26. grudna 1900 v prostorih g. Novaka veselico s petjem in igrama »Vspanju« ter »Dva gospoda in en sluga«. Razven domačinov, pričakujemo posebno veliko gostov iz cele dravske doline.

Bralno društvo pri Sv. Marku niže Ptuja priredi dne 26. grudna t. l. na dan sv. Štefana popoldne po večernicah v šoli letno glavno zborovanje s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo in knjižničarjevo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Vpisovanje udov in plačevanje udnine. 5. Volitev novega odbora. Posvetovanje glede naročitve časnikov in knjig. 7. Predlogi. Potem prosta zabava v gostilni g. Martina Čeha. K mnogobrojni udeležbi vabi prijazno odbor.

Cezanjevsko gasilno društvo priredi na dan sv. Štefana tombolo v gostilni gosp. J. Vaupotiča v Ljutomeru. Začetek ob 3. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi načelnstvo.

Vabilo k drugemu občenemu zboru bralnega društva v Št. Pavlu, ki se bode vršil v nedeljo 30. decembra 1900 v prostorih gospoda Franc Vedenika v Št. Pavlu pri Preb. popoldne po božji službi z naslednim dnevnim redom: 1. Pozdrav po novo voljenem predsedniku gospodu Franc Hmelj-u. 2. Določba časnikov, ktere si hoče društvo za leto 1901 naročiti in čitati. 3. Nasvet glede uredbe bralne sobe. 4. Slučajnosti.

Bralno društvo pri Sv. Juriji ob Taboru ima svoj letni občni zbor dne 27. decembra dopoldne o polu 9. uri v društveni sobi z naslednjim vspeedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo računskih preglednikov. 4. Volitev novega odbora. 5. Pobiranje letnine in sprejem novih udov. 6. Določitev časnikov za leto

1901. 7. Dražba starih časopisov. 8. Razni nasveti in predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz drugih krajev.

200 potnikov izgubilo življenje. O strašni železniški katastrofi poročajo iz Hintona v Ameriki. Poročilo pravi, da je proti zahodu vozeči brzovlak skočil s tira jedno miljo vzhodno od Hintona in se zvrnil v Greenbrier-reko. Na onem mestu je reka 15 čevljev globoka. Po grozovitem padcu ni ostalo nič na površju, kar bi spričevalo o velikanski nesreči, ampak voda je vse popolnoma zakrila. V vlaku je bilo kakih 200 oseb.

Na Koroškem so pokazale prvotne volitve, da je slovenski državni mandat, katerega je imel dosedaj Einspieler, izgubljen.

O Schönererjanstvu na avstrijskih srednjih šolah priobčuje »Köln. Volksz.« izboren sestavek od svojege dunajskega sotrudnika. Dopisnik dokazuje, kako se razširjajo med srednješolsko mladino Schönererjevi državi in veri nasprotni nazori. Vse to se pa dogaja z vednostjo in pred očmi šolskih oblastev. Mej tem ko vkljub posredovanju avstrijskih škofov niso dovoljene Marijine kongregacije, se smejo brez vsake nevarnosti širiti protiavtstrijski klubi in društva. Mej mladino se brez vsakega nasprotstva širijo najrazličnejše brošure, govori Bismarka in Schönererja, listi alà Scherer in Odin, in nihče se ne gane, da bi zastavil pot nevarnemu toku, ki ga vodi geslo: »Proč od Rima, proč od Dunaja«. Javno obstoji sedaj že 26 takih srednješolskih društev, mnogo večje pa je število klubov in zavez. Že v letu 1898. smo bili v Avstriji tako daleč, da se je v Inomostu pri božji službi koncem šol. leta mesto cesarske pela prusaška pesem »Deutschland über alles«.

Gospodarska razstava v Pragi. V maju prih. l. bo kakor druga leta v Pragi razstava živine, spojena z razstavo gospodarskih strojev in izdelkov raznih vrst. Pripojena bo tudi razstava gospodarske industrije.

Milan se ženi. Bišji srbski kralj Milan, ki se nastani stalno na Dunaju, namerava se baje poročiti z neko ameriškansko milijonarko. Bo pač težko šlo, ker mu žena še živi, od katere niti postavno ločen ni.

Nov boj proti katoliški cerkvi na Francoskem. Francoska vlada je zbornici predložila načrt zakona, s katerim se zatró vsi redovi na Francoskem. Boj pa ne velja samo samostanom, marveč katoliški cerkvi na Francoskem sploh. Toda katoliška cerkev je prebila že druge viharje, premaga tudi tega. —

Vojna v Afriki. Buri se bodo resno do zadnjega moža bili. Zopet so imeli znatno zmago nad Angleži, katerih je 15 padlo, 62 pa so jih ranili; 400 Angležev z dvema topovoma pa se je Burom udalo. Angleži so v velikih skrbih, ker se po pravici boje splošne ustaje. Burom se pridružujejo tudi Holanci.

Demetrij Papakosta umrl. Zloglasni tat Demetrij Papakosta, čegar specialiteta je bila ulomljanje v blagajnice in ki je proslul tudi v Trstu je umrl v kaznilnici v Waitzenu na Ogrskem.

Listnica uredništva. Josip: Glacierokavice naj slečemo? Drugi pa nam pravijo, da jih že dolgo nimamo. Kdo ima prav? Mislimo, da mi, ki hodimo v tem boju srednje pot. — G.—c. v uredništvu se vendar ne more kaj takega storiti. Mi n. pr. onega okraja niti ne poznamo razven z zemljevida. Poročila so zanesljiva, ker nam prihajajo od oseb, ki poznajo razmere. Ne veruj v volilnem boju nasprotnikom, ki potapljujejo se, ne vedo, kaj bi govorili! Pošlji tak humorističen podlistek! Pozdrav! G. A. L.: Bodite brez skrbi! Urednikovič še živi, toda sedaj hodi po volilnem bojišču in nima časa pisati »pistem mladega urednikoviča«. Izročili smo mu Vaše želje in pozdrave. Srčno Vam odzdravlja! G. —k— Blagovolite oprostiti, nam je stvar znana, a osebnosti ne spadajo v javen političen boj!

Konjice. V zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« ste gospod urednik vprašali: Ludvik Kresnik, kje si? kje hodiš? Hitro se je oglašil v nedeljo popoldne v Konjicah. Kako to?! Konjiški in oplotniški »purgarji« so sklicali v nedeljo popoldne ob 3. uri zborovanje v Suterjevi gostilni in poklicali gospoda Kresnika kot govornika. Kaj je pa iskal Ludvik tam? Če je on kandidat četrte kurije, moral bi skrbeti, da bodo sklicatelji shoda povabili konjiške kmete. A v resnici so bili pričujoči konjiški tržani in nemurji (ki so v svoji kratkovidnosti imeli Ludovika menda za kandidata mest in trgov) in oplotniški, ki so pripeljali nekaj skrivnostno-sladkoginjenih ljudi s seboj; naših je slučajno kacij šest zvedelo o shodu, da so se ga udeležili. Napovedal je sicer berič shod pred cerkvijo, pa po poznem opravi, da niso slišali gospodarji, ampak mladina in posli, ki se za take stvari ne brigajo. Če ste hoteli kmete imeti, zakaj ste samo med seboj delali, Slovencem pa niste pustili nič vedeti. Zborovanje se prične ob 3. uri. Predsednikom je bil voljen oplotniški Alojz Walland; ali je kmet? Da besedo Kresniku. Govor je obsegal večinoma tako znane stvari, ki jih že skoraj vsak človek ve pri nas, namreč da državni zbor nič ne dela, da država nič ne skrbi za kmeta. Kot dokaz temu je pokazal žrebca na papirju, izrekanega iz nekega časnika. Tega žrebca je država tako drago kupila; pa kaj pomaga to kmetu? Govoril je o šparkasah in posojilnicah, kako te z dobičkom stavijo visoke hiše, kupujejo posestva. Kako se še zamore dobiček porabiti, kakor je Srabotnik učil Konjičane, pa ni govoril. Tedaj posojilnice niso za kmeta? Kot poslance, pravi nadalje, volite vi dohtarje in drugi stan, katerega nočem imenovati; pa kmetje, kaj vam ti pomagajo? Če se gre za jezikovne naredbe, so siv laseh, če pa za lastni žep, so pa kar skupaj. Tacih ne morete voliti, iz vaše sredine ga morate vzeti in jaz sem najboljši. Jaz sem bil žandar in se ne bojim nobenega ministra; sem že tudi enkrat poslušal v državnem zboru, kako se mora govoriti in sedaj dobro znam; vem tudi kako se mora parlamentarično postopati; jaz sem popolnoma neodvisen.

To je bil program Ludvikov. Naši so mu odgovarjali na nekatere stvari in pokazali, da on ne sodi za kandidata. — Na poziv predsednika, naj volilni možje za Kresnika vzdignejo roke, so to 4 Oplotničani storili. Tedaj Ludvik, čemu ste prišli v Konjice? Oplotniški volilni možje morajo itak na povelje Vas voliti. Ali ste si kterega drugega pridobili? Bi rajši v Oplotnici napravili. Svojim znancem ste zatrjevali, da ste Slovenec, ali veste v kakšni družbi ste bili pozneje pri Vrbniku, in kako vam je inteligenca konjiška pri Valandu na vsako drugo besedo klicali »heil«? Z Vašim slovenstvom se pojdite solit! Naš kandidat ostane gospod Robič in ga homo tudi izvolili.

Sv. Bolfank v Slov. gor. Trojna žalost nas je v kratkem obiskala. Prvo je najbolj občutila preblaga rodbina c. kr. okr. sodnika g. dr. Kronvogelna, spremljajoča svojo večletno zvesto služebnico Katiko k počitku na mirodvor Bolfanski. Redka je današnji dan tolika prijaznost in očetovska skrb, kakor smo tu opazovali, toda skrbna Kata bila je z gledna služebnica. Druga žalost je zadela vse Bolfančane, ko so se od nas poslovili devet let bivši župnik g. J. S. od nas toliko vdanih in ljubečih — le omenim — spremljali smo, a z nebes je levalo, svojega ljublenega duš. pastirja na 10. vozih do meje župnije sv. Lovrenca, ter njih izročili novim župljanom. Tretjo žalost je prinesla smrt g. Kocuvana, nadučitelja domačim in celi župniji ter okolici — vsem okrog so bili 30 let vesten kršč. učenik — nikdo njih ne bo pozabil v celi okolici. Izvanreden častivec bl. D. Marije. Pričakujemo več!

Vsem daj Bog ljubi mir!

Sv. Pavel pri Preboldu. Bralno društvo v sv. Pavlu pri Preboldu je imelo 16. dec.

svoj občni zbor. Tri tej priložnosti je govoril potovalni učitelj gospod M. Jelovšek. Podal je kmetom veliko dobrih naukov, ki merijo na zboljšanje kmečkega stanu, in ktere bojo — vsaj nekatere, — brez stroškov v djanju porabili. Nato govori domači kaplan, predsednik bralnega društva, o vplivu tiska. Tisek vpliva na vse — na vero, na politiko — v nekterih krajih deločuje n. pr. na Francoskem državne poslance, — judje in framazoni podkupijo slabe omahljive liste, ki potem hvajajo slabe, judovske kandidate, dobre pa grajajo in blatijo — tisek upliva na znanost, na umetnost, na obrt, določuje celo ceno žitu, vpliva na javno in zasebno življenje. Zato je dandanes treba brati dobre liste, da se branimo in poučujemo. Treba je posebno brati, da si ohranimo vero — saj veste, da brez vere človek podivja — neverjetno veliko veri škodljivih spisov se širi dandanes med slovenskim ljudstvom. Treba je brati dobre liste, da si vzbudimo narodno zavest, — in ta zahteva, da mi svoj jezik spoštujemo, ga ljubimo, smo zanj vneti in pripravljeni tudi kaj pretrpeti za voljo njega. In ravno nam St. Pavelčanom manjka narodne zavesti. Slovenci sploh, in posebno pri nas je veliko takih, ki imajo tisto krivo ponižnost, da druge jezike spoštujemo, jih občudujemo, svoj materni jezik pa zaničujejo. Treba je brati dobre knjige, da se poučujemo, — gospodarji v svojih gospodarskih, obrtniki v svojih obrtniških, delavci v zadevah svojega stanu. Veščak in tudi skušnja učita, da je treba dandanes kmetu umno gospodariti, če hoče shajati. Kje se bo naučil umetnega gospodarstva? Mi nimamo strokovnih šol, kakor jih imajo drugi narodi v tako velikem številu, treba je brati primerne liste, taki so n. pr. »Slov. Gospodar«, »Narodni gospodar« itd.

Treba je brati, da podpiramo dobre liste, dobre liste podpirati se mora šteti med najimenitnejša dobra dela.

Listi so pa dragi, in si jih posamezni človek težko naročuje. Zato pa stopamo v bralna društva, kjer si s skupnimi prispevki naročamo različne, tudi dražje liste.

Nato je sledilo poročilo tajnika in blagajnika. Iz teh se vidi, da je društvo delalo, čeravno ni bilo veliko brati o njegovem delovanju. Priredilo je dvakrat predavanje, in sicer o varčnosti, zakaj propada kmečki stan, in zakaj imamo v zdajšnjih časih toplejše zime. Priredilo je tudi Slomšekovo slavnost s srečolovom, ki je dr. uštvu prineslo precej dobička in tudi na šolsko mladino dobro uplivalo, ker so otroci sodelovali. Na društvo je prihajalo 6 »Gospodarjev«, 4 »Domoljubi«, 3 »Domovine«, »Dolenske Novice«, 2 »Brivca«, »Mir«, »Venec«, »Dom in Svet«, »Vrtec«, »Zvonček«, »Kmetovalec« in »Slovenski list«. Društvo je naročeno na Matico Slovensko in je bilo tudi pri Mohorjevi družbi. Zraven tega je prihajal med društvenike tudi »Slovenec«, »Primorski list«, »Narodni gospodar«, »Zgodnja danica«. Društvo šteje tudi precej v dobrem duhu spisanih knjig. Najrajši so prebirali »Slov. Gospodarja«, katerih je društvo redno dobivalo 8 števil in »Domoljuba«, katerih je redno dobivalo 6 števil.

Poročilo blagajnika je pokazalo, da je društvo v dobrem gmotnem stanu.

Nato se je vršila volitev novega odbora, ki pa nas je iznenadila. K volitvi so namreč pritisnili nekteri, katerim duhovnik ni po volji in ki bi radi kakšne brezverske in protiverske liste spravili v društva, in posrečilo se jim, da so si za predsednika izvolili mesto prejšnjega duhovnika knjigovodjo tukajšne trgovine.

Marijanišče, zavetje ženskim poslom.

»Ljubo doma, kdor ga ima«, »povsod je dobro, doma pa najbolje«, tako pravi naš narodni pregovor. In resnico tega izreka je izkusil vsak, ki je hodil po svetu daleč od svojega doma. Kako hudo človeku dene, ko se poslavlja od domače hiše, od ljubih starišev, od znancev in prijateljev, kako milo

se oko ozira še zadnjikrat na zvonik domače farne cerkve.

Dandanes se je zlasti ljudi poprijela nekaka kužna bolezen, da vse sili v mesto. Koliko očetov in mater v starosti vzdihuje pri trdem delu, njih sinovi in hčere so jih zapustili, sli so rajši v mesto iskat »boljšega kruha«.

Na kmetih primanjkuje delavcev, hlapcev in dekel, v mestih pa se po voglovih poslanjajo postopači. Eni pravijo: kmetško delo je pretrdo, grem rajši v mesto, tam ne bo treba tako hudo delati. Res, da je kmetško delo težavno, a je zdravo in pošteno. Le lenuh se more kmetškega dela ogibati. Tudi po mestih, v tovarnah in v rudokopih je težavno delo, še hujše kakor na lepem polju v prostem zraku.

Drugi pravijo: v mestu si več zaslužim, kmetško delo dandanašnji nič ne nese. Res je, da dandanes gre trda kmetu, tega so krive največ liberalne postave, ki so mestom razdelile pogačo, kmetom pa kamenje. Temu se pa mora prej ali slej konec storiti. A tudi ni res, da bi v mestu letele komu pečeneptice v usta. Eden naleti morda v mestu na dobro službo, dvajset drugih pa dela in strada kakor črna živina za bore krajcarje. Ljudi slepi to, da v mestu dobijo plačano v gotovem denarju. A kaj to pomaga, ko so pa v mestu tudi veliko večje potrebe. Pošten, delaven in varčen delavec tudi pri kmetih izhaja; gizdavost v obleki, lahkomisljena zapravljalnost in pijančevanje, to tare ljudi na deželi bolj, kakor slab zaslužek.

Zatorej ljubi slovenski fantje in dekleta, nikar ne silite preveč v mesto! Toda mnogi si vendar morajo v mestu iskati kruha in v mestu se tudi potrebuje veliko ljudi. A kako tesno je človeku pri srcu, ko pride v tuje kraje! Nikogar ne pozna, tuje so mu šege, nikjer nima zanesljivega prijatelja, da bi ga vprašal za svet, ki nima srca za njih, ampak jih pogostoma telesno in duševno vniči.

Na koga se naj obrne, da dobi pošteno službo? Kam naj gre dekleta, če ni hitro za nje primerne službe? Kdo ji naj bo dušni vodnik in varuh v tujem svetu, ko ni več pod varstvom ljubeče matere in skrbnega očeta. Koliko sirotic se da zapeljati in pade v roke brezvestnim hudobnežem, ki jih oropajo najdražjega zaklada, nedolžnosti in poštenja ter jih vržejo potem kakor raztrgano cunjjo na cesto. Da bi se temu odpomoglo, se je v Mariboru ustanovilo društvo »Marijanišče« z lepim namenom, ženskam pomagati za čas, ko so brez službe, in v starosti. Hoče jim preskrbovati tudi potrebno izobrazbo, gospodarjem dajati dobre posle, tem pa posredovati primerne službe. Dokler so dekleta brez službe, dobé v Marijanišču stanovanje in hrano zastoj ali pa za majhno plačo. Kolikor več udov pristopi in kolikor več dobrotnikov najde društvo, toliko bolj bo lahko pomagalo. V društveni hiši bodo ženske dobivale tudi pouk v raznih hišnih in ročnih opravilih. Društvo jih bo napeljevalo k lepemu delavnemu in vestnemu krščanskemu življenju. Pravico do teh dobrot pa imajo le tiste ženske, ki pristopijo kot redni udje in plačajo na leto 3 krome udnine. Oglasiti se je pri č. šolskih sestrah, ki oskrbujejo zavod.

Dušni pastirji in krščanski stariši, ki imate v Mariboru svoje ovce oziroma hčere, opozorite jih na to društvo, saj bo društvo prevzelo nekako Vašo skrb. Poštena dekleta, ki si v Mariboru služite svoj kruh, zberite se krog Marijanišča, da si pod varstvom Marijinim, katere ime ima društvo, pripomorete do časne in večne sreče. Da se društvo postavi na trdne noge, obračamo se na premožnejše rodoljube, naj društvo podpirajo z darovi ali pa da pristopijo kot podporniki ali ustanovniki. Podporni udje plačajo na leto 4 K, ustanovniki pa 100 K enkrat za vselej.

Loterijske številke.

Line 15. decemb. 1900. 34, 56, 51, 63, 13
Trst » » » 19, 68, 62, 48, 67

so se jim nakupili z denarjem, darovanim od rodoljubov mariborskih. Vsi slovenski deljubi so prisrčno povabljeni.

V Skomrah obhajajo sv. misijon od 15. do 23. decembra. Vodijo ga čč. oo. lazaristi iz Celja.

Dobje pri Planini. Tudi pri nas se dela »prosta ljudska volja«. Čeprav je gospod nadučitelj pri volitvi volilnih mož pogorel, vendar še ne miruje, ampak hodi še vedno okoli izvoljenih mož ter jim priporoča Hribarja. Volilni možje, ostanite zvesti svojemu dosedanjemu poslancu Žičkarju in ne volite moža, ki ima le srce za fabrike, ne pa za kmeta.

Sv. Jurij ob južni železnici. Nekdo v »Narodu« hudo napada šentjurskega gosp. župnika ter opsuje Žičkarjeve volilne možje za »mevže in šleve«. Hribarjevi pristaši mislijo, da le oni smejo agitirati in da je vsak še pod »farških telegah«, kdor ni za Hribarja. Tega pa Narodov dopisnik ne pove, da so v Šentjur pripeljali cel sklad liberalnih kranjskih katekizmov in da je nekdo, ki ne stoji daleč od Narodovega dopisnika, uplival celo na šolske otroke, naj doma priporočajo Hribarjevo kandidaturu. Naš dopisnik nas vpraša: Kaj pravite, gosp. urednik, k temu? Mi sedaj ničesar ne povemo, a kedar bo pa kdo prišel z »zlorabo lece, spovednice, vzvišenega poklica itd.«, takrat priobčimo Vaš dopis.

V Zavrču bode v nedeljo dne 23. dec. ob 3. uri popoldne v gostilni gsp. Vezonika potovalni učitelj gosp. Bele govoril o umnem sadjarstvu in vinarstvu. Pridite v velikem številu poslušat ta jako koristen, podučljiv govor!

Od Sv. Avguščina v Haložah. Preteklo nedeljo popoldne sem šel k Sv. Avguštinu, od koder vživaš lep razgled čez gornje, spodnje ter srednje Haloze. Na dalje vidiš ravno Ptujsko polje, po katerem se vije Drava, kot srebrni trak. Ob Dravi vidiš »protje«. Onstran Drave pa Slov. gorice. Ko sem prišel vrh hriba, sem se vsedel, potegnul iz žepa zadnjo številko »Slov. Gosp.«, ter med drugim bral dopis iz Ljutomera. Dasiravno sem bil sam, smejal sem se na glas. Odložil sem list ter začel premišljevat vsebino dotičnega dopisa. Premišljeval sem dolgo — dolgo — —. Videl sem čvrste Haložene, kako so možje rezali protje, otroci ga belili in vezali v snope, žene ga pa nosile čez strmi hrib v borni dom. Beličje ali kožo od protja so raztresli na tanko, da ga sušijo in potem pošiljajo nekam tje na mursko polje, kjer se baje v velikanskih tovarnah dela iz tega prav imenitna — moka. Pod staro, na pol podreto hruško je sedel siv starček. Po njegovem križu je plezal njegov narmanjši vnuk, malo starejši mu je pa odnesel palico, ter se je po trati sem trtje opiral na njo, kakor je to videl svojega »dedeka«. Izraz obraza starčevega je bil silno otožen. Solza se mu je odtrgala iz očesa ter je padla vnuki na roko. Ta se je ozrl, ter sam postal žalosten, ko je videl tako otožnega svojega deda. Starček se je pa ojačil in ker so se med tem pri južini zbrali tudi njegov sin in drugi vnuki, začel je govoriti o tem, kar mu je težilo sree. Nekdaj je bilo pri nas drugo življenje. Tukaj kjer sedaj vidite samo protje, rastla je zlahna vinska trta, ki nam je dajala izborno kapljo. Nekaj vina smo prodali, da smo si kupili obleko, sol itd., drugo smo pa obdržali za se, ter si lahko večkrat oslajšali svojo trudapolno življenje. A sedaj, ljubi moji, je djal dalje, sedaj smo reveži. Trto nam je vničila trtna uš. Protje pa, kakor vidite, ni za naše kraje in tudi premalo prinaša. Pridružil se njim je sosed, ter je potrdil vse, kar je ravnokar ded povedal, ter se je marsikaj pridjal. Da bi njih pa potolažil, povedal njim je, da so se tudi drugod razmere spremenile popolnoma. V svoji mladosti, tako je pravil sosed, sem služil na lepem murskem polju. Moj gospodar, dober, imovit mož je že davno pokojni. In sreča zanj. Ko sem pred kratkim hodil tje, da bi se enkrat vidil one kraje, se nisem mogel dovolj začuditi. Iz Kapelskega

hriba sem videl velikanske stavbe, s črnimi, visokimi dimniki, iz katerih se je dvigal gost dim. V obližju so bile krasne palače, v sredi lepih vrtov, menda stanovanje lastnikov tovarn. Okoli tovarn je bila cela vrsta bornih, začrnelih bajt, v katerih so stanovali vbogi tovarniški delavci. Da se njim ne godi narbolje, pravili so mi sami, sicer pa so to pričali tudi njih izstradani obrazi. — Kje so sedaj lepe vasi z belimi hišami in imovitimi kmeti? Prišli so tujei, postavili tovarne, odkupili domačinom njih zemljo, katere brez delavcev niso mogli obdelovati in tako je zginil kmet na murskem polju. Na to je sosed nehal, vnuki so zajokali na glas, da me je — pretreslo. — Mel sem si oči, poklical v spomin vse to, kar sem videl in slišal, pogledal nekako plaho okrog sebe, a vskliknil sem, hvala Bogu, nič od tega še ni res! To je bila le sanja, katero mi je povzročilo branje dopisa iz Ljutomera, oziroma premišljevanje Hribarjevega programa. — Sedaj pa še raste zlahna vinska trta v Haložah, in tudi na murskem polju se prebiva ponosen murski poljanec, ki s čilimi svojimi konji obdeluje svojo zemljo, ter pošteno preživi sebe in svoje. In tudi zanaprej bomo skrbeli za to, da ostanejo Haloze in mursko polje pri starem. Varovati se bomo pa vedeli onih »prijateljev« (?), kateri »ljudsko voljo« (?) hočejo obračati sebi v korist, a ljudstvu v propad!

Društvene zadeve.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru sta darovala gg.: dekan Anton Šlander v Starem trgu 10 in trgovec Matija Kavčič v Št. Jurju na južni železnici 4 K. Bog plati!

Odbor Slovanske čitalnice v Mariboru vabi najljudneje svoje cenjene člane k občenemu zboru dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v čitalniških dvoranah. Vspored: 1. pozdrav predsednikov, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. volitev dveh preglednikov računov, 5. volitev novega odbora, a) predsednika, b) tajnika, c) blagajnika, d) šest odbornikov; 6. slučajnosti.

Na Štefanovo v Ruše! Bralno društvo v Rušah priredi dne 26. grudna 1900 v prostorih g. Novaka veselico s petjem in igrama »Vspanju« ter »Dva gospoda in en sluga«. Razven domačinov, pričakujemo posebno veliko gostov iz cele dravske doline.

Bralno društvo pri Sv. Marku niže Ptuja priredi dne 26. grudna t. l. na dan sv. Štefana popoldne po večernicah v šoli letno glavno zborovanje s sledečim vspeedom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Poročilo tajnikovo in knjižničarjevo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Vpisovanje udov in plačevanje udnine. 5. Volitev novega odbora. Posvetovanje glede naročitve časnikov in knjig. 7. Predlogi. Potem prosta zabava v gostilni g. Martina Čeha. K mnogobrojni udeležbi vabi prijazno odbor.

Cezanjevsko gasilno društvo priredi na dan sv. Štefana tombolo v gostilni gosp. J. Vaupotiča v Ljutomeru. Začetek ob 3. uri popoldne. K mnogobrojni udeležbi vabi načelnstvo.

Vabilo k drugemu občenemu zboru bralnega društva v Št. Pavlu, ki se bode vršil v nedeljo 30. decembra 1900 v prostorih gospoda Franc Vedenika v Št. Pavlu pri Preb. popoldne po božji službi z naslednim dnevnim redom: 1. Pozdrav po novo voljenem predsedniku gospodu Franc Hmelj-u. 2. Določba časnikov, ktere si hoče društvo za leto 1901 naročiti in čitati. 3. Nasvet glede uredbe bralne sobe. 4. Slučajnosti.

Bralno društvo pri Sv. Juriji ob Taboru ima svoj letni občni zbor dne 27. decembra dopoldne o polu 9. uri v društveni sobi z naslednjim vspeedom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo računskih preglednikov. 4. Volitev novega odbora. 5. Pobiranje letnine in sprejem novih udov. 6. Določitev časnikov za leto

1901. 7. Dražba starih časopisov. 8. Razni nasveti in predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz drugih krajev.

200 potnikov izgubilo življenje. O strašni železniški katastrofi poročajo iz Hintona v Ameriki. Poročilo pravi, da je proti zahodu vozeči brzovlak skočil s tira jedno miljo vzhodno od Hintona in se zvrnil v Greenbrier-reko. Na onem mestu je reka 15 čevljev globoka. Po grozovitem padcu ni ostalo nič na površju, kar bi spričevalo o velikanski nesreči, ampak voda je vse popolnoma zakrila. V vlaku je bilo kakih 200 oseb.

Na Koroškem so pokazale prvotne volitve, da je slovenski državni mandat, katerega je imel dosedaj Einspieler, izgubljen.

O Schönererjanstvu na avstrijskih srednjih šolah priobčuje »Köln. Volksz.« izboren sestavek od svojege dunajskega sotrudnika. Dopisnik dokazuje, kako se razširjajo med srednješolsko mladino Schönererjevi državi in veri nasprotni nazori. Vse to se pa dogaja z vednostjo in pred očmi šolskih oblastev. Mej tem ko vkljub posredovanju avstrijskih škofov niso dovoljene Marijine kongregacije, se smejo brez vsake nevarnosti širiti protiavtstrijski klubi in društva. Mej mladino se brez vsakega nasprotstva širijo najrazličnejše brošure, govori Bismarka in Schönererja, listi alà Scherer in Odin, in nihče se ne gane, da bi zastavil pot nevarnemu toku, ki ga vodi geslo: »Proč od Rima, proč od Dunaja«. Javno obstoji sedaj že 26 takih srednješolskih društev, mnogo večje pa je število klubov in zavez. Že v letu 1898. smo bili v Avstriji tako daleč, da se je v Inomostu pri božji službi koncem šol. leta mesto cesarske pela prusaška pesem »Deutschland über alles«.

Gospodarska razstava v Pragi. V maju prih. l. bo kakor druga leta v Pragi razstava živine, spojena z razstavo gospodarskih strojev in izdelkov raznih vrst. Pripojena bo tudi razstava gospodarske industrije.

Milan se ženi. Bišji srbski kralj Milan, ki se nastani stalno na Dunaju, namerava se baje poročiti z neko ameriškansko milijonarko. Bo pač težko šlo, ker mu žena še živi, od katere niti postavno ločen ni.

Nov boj proti katoliški cerkvi na Francoskem. Francoska vlada je zbornici predložila načrt zakona, s katerim se zatró vsi redovi na Francoskem. Boj pa ne velja samo samostanom, marveč katoliški cerkvi na Francoskem sploh. Toda katoliška cerkev je prebila že druge viharje, premaga tudi tega. —

Vojna v Afriki. Buri se bodo resno do zadnjega moža bili. Zopet so imeli znatno zmago nad Angleži, katerih je 15 padlo, 62 pa so jih ranili; 400 Angležev z dvema topovoma pa se je Burom udalo. Angleži so v velikih skrbih, ker se po pravici boje splošne ustaje. Burom se pridružujejo tudi Holanci.

Demetrij Papakosta umrl. Zloglasni tat Demetrij Papakosta, čegar specialiteta je bila ulomljanje v blagajnice in ki je proslul tudi v Trstu je umrl v kaznilnici v Waitzenu na Ogrskem.

Listnica uredništva. Josip: Glacero-kavice naj slečemo? Drugi pa nam pravijo, da jih že dolgo nimamo. Kdo ima prav? Mislimo, da mi, ki hodimo v tem boju srednje pot. — G.—c. v uredništvu se vendar ne more kaj takega storiti. Mi n. pr. onega okraja niti ne poznamo razven z zemljevida. Poročila so zanesljiva, ker nam prihajajo od oseb, ki poznajo razmere. Ne veruj v volilnem boju nasprotnikom, ki potapljujejo se, ne vedo, kaj bi govorili! Pošlji tak humorističen podlistek! Pozdrav! G. A. L.: Bodite brez skrbi! Urednikovič še živi, toda sedaj hodi po volilnem bojišču in nima časa pisati »pistem mladega urednikoviča«. Izročili smo mu Vaše želje in pozdrave. Srčno Vam odzdravlja! G. —k— Blagovolite oprostiti, nam je stvar znana, a osebnosti ne spadajo v javen političen boj!

Konjice. V zadnji številki »Slovenskega Gospodarja« ste gospod urednik vprašali: Ludvik Kresnik, kje si? kje hodiš? Hitro se je oglašil v nedeljo popoldne v Konjicah. Kako to?! Konjiški in oplotniški »purgarji« so sklicali v nedeljo popoldne ob 3. uri zborovanje v Suterjevi gostilni in poklicali gospoda Kresnika kot govornika. Kaj je pa iskal Ludvik tam? Če je on kandidat četrte kurije, moral bi skrbeti, da bodo sklicatelji shoda povabili konjiške kmete. A v resnici so bili pričujoči konjiški tržani in nemurji (ki so v svoji kratkovidnosti imeli Ludovika menda za kandidata mest in trgov) in oplotniški, ki so pripeljali nekaj skrivnostno-sladkoginjenih ljudi s seboj; naših je slučajno kacij šest zvedelo o shodu, da so se ga udeležili. Napovedal je sicer berič shod pred cerkvijo, pa po poznem opravi, da niso slišali gospodarji, ampak mladina in posli, ki se za take stvari ne brigajo. Če ste hoteli kmete imeti, zakaj ste samo med seboj delali, Slovencem pa niste pustili nič vedeti. Zborovanje se prične ob 3. uri. Predsednikom je bil voljen oplotniški Alojz Walland; ali je kmet? Da besedo Kresniku. Govor je obsegal večinoma tako znane stvari, ki jih že skoraj vsak človek ve pri nas, namreč da državni zbor nič ne dela, da država nič ne skrbi za kmeta. Kot dokaz temu je pokazal žrebca na papirju, izrezanega iz nekega časnika. Tega žrebca je država tako drago kupila; pa kaj pomaga to kmetu? Govoril je o šparkasah in posojilnicah, kako te z dobičkom stavijo visoke hiše, kupujejo posestva. Kako se še zamore dobiček porabiti, kakor je Srabotnik učil Konjičane, pa ni govoril. Tedaj posojilnice niso za kmeta? Kot poslance, pravi nadalje, volite vi dohtarje in drugi stan, katerega nočem imenovati; pa kmetje, kaj vam ti pomagajo? Če se gre za jezikovne naredbe, so siv laseh, če pa za lastni žep, so pa kar skupaj. Tacih ne morete voliti, iz vaše sredine ga morate vzeti in jaz sem najboljši. Jaz sem bil žandar in se ne bojim nobenega ministra; sem že tudi enkrat poslušal v državnem zboru, kako se mora govoriti in sedaj dobro znam; vem tudi kako se mora parlamentarično postopati; jaz sem popolnoma neodvisen.

To je bil program Ludvikov. Naši so mu odgovarjali na nekatere stvari in pokazali, da on ne sodi za kandidata. — Na poziv predsednika, naj volilni možje za Kresnika vzdignejo roke, so to 4 Oplotničani storili. Tedaj Ludvik, čemu ste prišli v Konjice? Oplotniški volilni možje morajo itak na povelje Vas voliti. Ali ste si kterega drugega pridobili? Bi rajši v Oplotnici napravili. Svojim znancem ste zatrjevali, da ste Slovenec, ali veste v kakšni družbi ste bili pozneje pri Vrbniku, in kako vam je inteligenca konjiška pri Valandu na vsako drugo besedo klicali »heil«? Z Vašim slovenstvom se pojdite solit! Naš kandidat ostane gospod Robič in ga homo tudi izvolili.

Sv. Bolfank v Slov. gor. Trojna žalost nas je v kratkem obiskala. Prvo je najbolj občutila preblaga rodbina c. kr. okr. sodnika g. dr. Kronvogelna, spremljajoča svojo večletno zvesto služebnico Katiko k počitku na mirodvor Bolfanski. Redka je današnji dan tolika prijaznost in očetovska skrb, kakor smo tu opazovali, toda skrbna Kata bila je z gledna služebnica. Druga žalost je zadela vse Bolfančane, ko so se od nas poslovili devet let bivši župnik g. J. S. od nas toliko vdanih in ljubečih — le omenim — spremljali smo, a z nebes je levalo, svojega ljublenega duš. pastirja na 10. vozih do meje župnije sv. Lovrenca, ter njih izročili novim župljanom. Tretjo žalost je prinesla smrt g. Kocuvana, nadučitelja domačim in celi župniji ter okolici — vsem okrog so bili 30 let vesten kršč. učenik — nikdo njih ne bo pozabil v celi okolici. Izvanreden častivec bl. D. Marije. Pričakujemo več!

Vsem daj Bog ljubi mir!

Sv. Pavel pri Preboldu. Bralno društvo v sv. Pavlu pri Preboldu je imelo 16. dec.

svoj občni zbor. Tri tej priložnosti je govoril potovalni učitelj gospod M. Jelovšek. Podal je kmetom veliko dobrih naukov, ki merijo na zboljšanje kmečkega stanu, in ktere bojo — vsaj nekatere, — brez stroškov v djanju porabili. Nato govori domači kaplan, predsednik bralnega društva, o vplivu tiska. Tisek vpliva na vse — na vero, na politiko — v nekaterih krajih deločuje n. pr. na Francoskem državne poslance, — judje in framazoni podkupijo slabe omahljive liste, ki potem hvajajo slabe, judovske kandidate, dobre pa grajajo in blatijo — tisek upliva na znanost, na umetnost, na obrt, določuje celo ceno žitu, vpliva na javno in zasebno življenje. Zato je dandanes treba brati dobre liste, da se branimo in poučujemo. Treba je posebno brati, da si ohranimo vero — saj veste, da brez vere človek podivja — neverjetno veliko veri škodljivih spisov se širi dandanes med slovenskim ljudstvom. Treba je brati dobre liste, da si vzbudimo narodno zavest, — in ta zahteva, da mi svoj jezik spoštujemo, ga ljubimo, smo zanj vneti in pripravljeni tudi kaj pretrpeti za voljo njega. In ravno nam St. Pavelčanom manjka narodne zavesti. Slovenci sploh, in posebno pri nas je veliko takih, ki imajo tisto krivo ponižnost, da druge jezike spoštujemo, jih občudujemo, svoj materni jezik pa zaničujejo. Treba je brati dobre knjige, da se poučujemo, — gospodarji v svojih gospodarskih, obrtniki v svojih obrtniških, delavci v zadevah svojega stanu. Veščak in tudi skušnja učita, da je treba dandanes kmetu umno gospodariti, če hoče shajati. Kje se bo naučil umetnega gospodarstva? Mi nimamo strokovnih šol, kakor jih imajo drugi narodi v tako velikem številu, treba je brati primerne liste, taki so n. pr. »Slov. Gospodar«, »Narodni gospodar« itd.

Treba je brati, da podpiramo dobre liste, dobre liste podpirati se mora šteti med najimenitnejša dobra dela.

Listi so pa dragi, in si jih posamezni človek težko naročuje. Zato pa stopamo v bralna društva, kjer si s skupnimi prispevki naročamo različne, tudi dražje liste.

Nato je sledilo poročilo tajnika in blagajnika. Iz teh se vidi, da je društvo delalo, čeravno ni bilo veliko brati o njegovem delovanju. Priredilo je dvakrat predavanje, in sicer o varčnosti, zakaj propada kmečki stan, in zakaj imamo v zdajšnjih časih toplejše zime. Priredilo je tudi Slomšekovo slavnost s srečolovom, ki je dr. uštvu prineslo precej dobička in tudi na šolsko mladino dobro uplivalo, ker so otroci sodelovali. Na društvo je prihajalo 6 »Gospodarjev«, 4 »Domoljubi«, 3 »Domovine«, »Dolenske Novice«, 2 »Brivca«, »Mir«, »Venec«, »Dom in Svet«, »Vrtec«, »Zvonček«, »Kmetovalec« in »Slovenski list«. Društvo je naročeno na Matico Slovensko in je bilo tudi pri Mohorjevi družbi. Zraven tega je prihajal med društvenike tudi »Slovenec«, »Primorski list«, »Narodni gospodar«, »Zgodnja danica«. Društvo šteje tudi precej v dobrem duhu spisanih knjig. Najrajši so prebirali »Slov. Gospodarja«, katerih je društvo redno dobivalo 8 števil in »Domoljuba«, katerih je redno dobivalo 6 števil.

Poročilo blagajnika je pokazalo, da je društvo v dobrem gmotnem stanu.

Nato se je vršila volitev novega odbora, ki pa nas je iznenadila. K volitvi so namreč pritisnili nekteri, katerim duhovnik ni po volji in ki bi radi kakšne brezverske in protiverske liste spravili v društva, in posrečilo se jim, da so si za predsednika izvolili mesto prejšnjega duhovnika knjigovodjo tukajšne trgovine.

Marijanišče, zavetje ženskim poslom.

»Ljubo doma, kdor ga ima«, »povsod je dobro, doma pa najbolje«, tako pravi naš narodni pregovor. In resnico tega izreka je izkusil vsak, ki je hodil po svetu daleč od svojega doma. Kako hudo človeku dene, ko se poslavlja od domače hiše, od ljubih starišev, od znancev in prijateljev, kako milo

se oko ozira še zadnjikrat na zvonik domače farne cerkve.

Dandanes se je zlasti ljudi poprijela nekaka kužna bolezen, da vse sili v mesto. Koliko očetov in mater v starosti vzdihuje pri trdem delu, njih sinovi in hčere so jih zapustili, sli so rajši v mesto iskat »boljšega kruha«.

Na kmetih primanjkuje delavcev, hlapcev in dekel, v mestih pa se po voglovih poslanjajo postopači. Eni pravijo: kmetško delo je pretrdo, grem rajši v mesto, tam ne bo treba tako hudo delati. Res, da je kmetško delo težavno, a je zdravo in pošteno. Le lenuh se more kmetškega dela ogibati. Tudi po mestih, v tovarnah in v rudokopih je težavno delo, še hujše kakor na lepem polju v prostem zraku.

Drugi pravijo: v mestu si več zaslužim, kmetško delo dandanašnji nič ne nese. Res je, da dandanes gre trda kmetu, tega so krive največ liberalne postave, ki so mestom razdelile pogačo, kmetom pa kamenje. Temu se pa mora prej ali slej konec storiti. A tudi ni res, da bi v mestu letele komu pečeneptice v usta. Eden naleti morda v mestu na dobro službo, dvajset drugih pa dela in strada kakor črna živina za bore krajcarje. Ljudi slepi to, da v mestu dobijo plačano v gotovem denarju. A kaj to pomaga, ko so pa v mestu tudi veliko večje potrebe. Pošten, delaven in varčen delavec tudi pri kmetih izhaja; gizdavost v obleki, lahkomisljena zapravljalnost in pijančevanje, to tare ljudi na deželi bolj, kakor slab zaslužek.

Zatorej ljubi slovenski fantje in dekleta, nikar ne silite preveč v mesto! Toda mnogi si vendar morajo v mestu iskati kruha in v mestu se tudi potrebuje veliko ljudi. A kako tesno je človeku pri srcu, ko pride v tuje kraje! Nikogar ne pozna, tuje so mu šege, nikjer nima zanesljivega prijatelja, da bi ga vprašal za svet, ki nima srca za njih, ampak jih pogostoma telesno in duševno vniči.

Na koga se naj obrne, da dobi pošteno službo? Kam naj gre dekleta, če ni hitro za nje primerne službe? Kdo ji naj bo dušni vodnik in varuh v tujem svetu, ko ni več pod varstvom ljubeče matere in skrbnega očeta. Koliko sirotic se da zapeljati in pade v roke brezvestnim hudobnežem, ki jih oropajo najdražjega zaklada, nedolžnosti in poštenja ter jih vržejo potem kakor raztrgano cunjjo na cesto. Da bi se temu odpomoglo, se je v Mariboru ustanovilo društvo »Marijanišče« z lepim namenom, ženskam pomagati za čas, ko so brez službe, in v starosti. Hoče jim preskrbovati tudi potrebno izobrazbo, gospodarjem dajati dobre posle, tem pa posredovati primerne službe. Dokler so dekleta brez službe, dobé v Marijanišču stanovanje in hrano zastonj ali pa za majhno plačo. Kolikor več udov pristopi in kolikor več dobrotnikov najde društvo, toliko bolj bo lahko pomagalo. V društveni hiši bodo ženske dobivale tudi pouk v raznih hišnih in ročnih opravilih. Društvo jih bo napeljevalo k lepemu delavnemu in vestnemu krščanskemu življenju. Pravico do teh dobrot pa imajo le tiste ženske, ki pristopijo kot redni udje in plačajo na leto 3 krome udnine. Oglasiti se je pri č. šolskih sestrah, ki oskrbujejo zavod.

Dušni pastirji in krščanski stariši, ki imate v Mariboru svoje ovce oziroma hčere, opozorite jih na to društvo, saj bo društvo prevzelo nekako Vašo skrb. Poštena dekleta, ki si v Mariboru služite svoj kruh, zberite se krog Marijanišča, da si pod varstvom Marijinim, katere ime ima društvo, pripomorete do časne in večne sreče. Da se društvo postavi na trdne noge, obračamo se na premožnejše rodoljube, naj društvo podpirajo z darovi ali pa da pristopijo kot podporniki ali ustanovniki. Podporni udje plačajo na leto 4 K, ustanovniki pa 100 K enkrat za vselej.

Loterijske številke.

Line 15. decemb. 1900. 34, 56, 51, 63, 13
Trst » » » 19, 68, 62, 48, 67